

DOI: <https://doi.org/10.32353/khrife.2.2019.45>  
УДК 343.98

**Т. А. Заніна,**

старший науковий співробітник  
Харківського НДІСЕ, м. Харків, Україна,  
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-2476-860X>  
e-mail: tanyazan\_@ukr.net

**А. П. Копитько,**

старший науковий співробітник Харківського НДІСЕ,  
м. Харків, Україна,  
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-8852-1024>  
e-mail: k\_oalla@ukr.net

**О. В. Мануленко,**

науковий співробітник Харківського НДІСЕ, м. Харків, Україна,  
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7954-1261>  
e-mail: maleksaa@ukr.net

## КОМПЛЕКСНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ФАЛЬСИФІКОВАНОЇ ТА КОНТРАФАКТНОЇ ПРОДУКЦІЇ: ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ

*Експертиза контрафактної та фальсифікованої продукції вимагає комплексного підходу. В даній статті розглянуті поняття «фальсифікація» та «контрафакція», наведені їх класифікації; обґрунтована необхідність в проведенні комплексного дослідження; наведені основні питання, розглянуті основні завдання, що вирішуються експертами в різних галузях знань при дослідженні контрафактної та фальсифікованої продукції. Експертиза контрафактної та фальсифікованої продукції в залежності від того, яка саме продукція підлягає аналізу, вимагає цілого комплексу експертних досліджень: товарознавча експертиза, експертиза речовин та матеріалів, експертиза документів, експертиза у сфері інтелектуальної власності, хіміко-біологічна експертиза та ін.*

*Ключові слова: фальсифікація, контрафакція, експертиза в сфері інтелектуальної власності, товарознавча експертиза, експертиза речовин і матеріалів, трасологічна експертиза, експертиза документів, хіміко-біологічна експертиза.*

**Постановка наукової проблеми.** Експертиза контрафактної та фальсифікованої продукції в залежності від того, який саме товар підлягає аналізу, вимагає цілого комплексу експертних досліджень: товарознавча експертиза, експертиза речовин та матеріалів, документальна експертиза, експертиза у сфері інтелектуальної власності. У випадках, коли продукція пов'язана з інформаційними технологіями, додається ще і комп'ютерно-технічна експертиза. Експертиза контрафактної та фальсифікованої продукції є одним із засобів отримання доказів та повинна проводитися в суворій відповідності з чинним законодавством і відомчими нормативними актами.

**Аналіз основних досліджень і публікацій.** Теоретичний аспект проблеми фальсифікації та контрафакції висвітлено С. П. Єськовою, В. В. Ковардою у статті «Контрафактная и фальсифицированная продукция: понятия, сущность, отличительные особенности»<sup>1</sup> та розглянуто С. Л. Пановим у статті «Соотношение понятий «контрафактная», «фальсифицированная», «пиратская» продукция: теоретический аспект»<sup>2</sup>.

**Мета і завдання дослідження.** В даній статті розглянуто проблему організації та проведення комплексної експертизи контрафактної та фальсифікованої продукції.

**Викладення основного матеріалу.** На даний час не існує загального єдиного методичного підходу до організації та проведення комплексної експертизи контрафактної та фальсифікованої продукції. В даній статті обґрунтована необхідність в проведенні комплексного дослідження; наведені основні питання, розглянуті основні завдання, що вирішуються експертами в різних галузях знань при дослідженні контрафактної та фальсифікованої продукції.

Ринок продовольчих і непродовольчих товарів нескінченним потоком заповнюється неякісною фальсифікованою та контрафактною продукцією. Виявлена фальсифікована продукція оформлена не гірше, ніж виготовлена на спеціалізованих підприємствах. Це стало можливим в результаті використання в злочинних цілях різного устаткування, наприклад, копіювально-розмножувальної техніки, що дозволяє копіювати атрибутику етикеток та інших реквізитів на такому рівні, що не фахівцю встановити їх підробку вкрай важко.

Шкоду, що наноситься контрафактною і фальсифікованою продукцією, можна розділити на кілька груп: збиток в економіці держави у вигляді ненадходження податкових та інших платежів до бюджетів держави та державних позабюджетних фондів; збиток престижу країни, підрив інвестиційного клімату; збиток власникам авторських прав на продукцію і прав на товарні знаки; шкода здоров'ю споживачів контрафактної та фальсифікованої продукції.

Для ефективної боротьби з виробництвом і поширенням контрафактної та фальсифікованої продукції, для позитивного вирішення питання про порушення кримінальних справ і надалі успішного їх розслідування важлива надійна доказова база. Основою такої бази нерідко стають результати експертних досліджень контрафактної та фальсифікованої продукції.

---

<sup>1</sup> *Єськова С. П., Коварда В. В.* Контрафактная и фальсифицированная продукция: понятия, сущность, отличительные особенности. *Молодой ученый*. 2016. № 20. С. 306–308. URL: <https://moluch.ru/archive/124/34275/> (дата звернення 15.07.2019).

<sup>2</sup> *Панов С. Л.* Соотношение понятий «контрафактная», «фальсифицированная», «пиратская» продукция: теоретический аспект. *Право и политика*. 2008. № 2. С. 453–458.

Аналіз експертної практики дозволив виявити об'єкти, які найчастіше надходять для експертного дослідження в Харківський науково-дослідний інститут судових експертиз ім. Засл. проф. М. С. Бокаріуса (надалі ХНДІСЕ) з метою виявлення ознак відмінності від оригінальної продукції. Даний аналіз показує, що із загальною кількістю об'єктів, що надходять на дослідження з метою визначення відповідності чи невідповідності оригінальній продукції, ще п'ять років тому переважали комп'ютерні DVD та музичні CD-диски.

Дана картина з роками стала зазнавати суттєвих змін. На сьогоднішній момент переважна більшість досліджуваних об'єктів — це продовольчі та непродовольчі товари.

В ХНДІСЕ у великій кількості досліджується продукція з ознаками фальсифікації та контрафакції, вилучена правоохоронними органами. Експертами проводяться дослідження найрізноманітнішої продукції: продовольчі товари, пральні порошки, парфюмерно-косметична продукція, тютюнові вироби, моторні мастила та ін.

Експертиза контрафактної та фальсифікованої продукції в залежності від того, який саме товар підлягає аналізу, вимагає цілого комплексу експертних досліджень: товарознавча експертиза (споживчі характеристики продукції, відповідність стандартам), експертиза речовин та матеріалів (для визначення, з яких матеріалів чи речовин виготовлено продукцію), документальна експертиза (інструкції до товару, супровідні документи, гарантійні талони, сертифікати тощо), експертиза у сфері інтелектуальної власності (тотожність або схожість до ступеню змішування зареєстрованих знаків для товарів і послуг та позначень, нанесених на досліджувану продукцію; наявність всіх суттєвих ознак запатентованого промислового зразка в оформленні зовнішньої форми продукції або її упакування). У випадках, коли продукція пов'язана з інформаційними технологіями, додається ще і комп'ютерно-технічна експертиза (для перевірки та аналізу програмних продуктів).

Експертні дослідження здатні відповісти на широке коло питань, вирішення яких сприятиме розкриттю і розслідуванню злочину. Ефективність одержуваної інформації при проведенні таких досліджень багато в чому визначається не тільки правильністю фіксації та вилучення речових доказів, але і послідовністю призначення тієї чи іншої експертизи і накладає певні вимоги на їх виробництво.

Для встановлення факту контрафакції та фальсифікації, їх форми і виду, правоохоронними органами перед експертами ставляться наступні питання:

— Чи є позначення, нанесені на вилучену в ході обшуку продукцію, тотожними або схожими зі знаком для товарів та послуг за свідоцтвом № XXXX?

— Чи можна ідентифікувати знаки для товарів і послуг, нанесені на вилучених зразках, з продукцією компаній-виробників?

— Яке найменування та призначення товарів наданих на дослідження?

— Чи відповідають маркувальні дані дійсним товарним характеристикам товару?

— Чи відповідає якість виробу вимогам Державного стандарту України (надалі ДСТУ) за органолептичними показниками?

— Чи відповідає маркування та пакування товару, вилученого під час обшуку, оригінальним зразкам? Якщо ні, то за якими ознаками?

— Які речовини (матеріали) містять зразки, що надані на дослідження? Якщо ці речовини належать до об'єктів біологічного походження, то яка їх таксономічна належність?

— Чи входять до складу наданих на дослідження зразків шкідливі речовини (матеріали, домішки), що становлять загрозу для життя і здоров'я людей?

— Яким саме способом виготовлені марки акцизного податку та етикетки, що нанесені на вилучену продукцію?

— Чи виготовлені надані на дослідження зразки промисловим або не промисловим способом?

А також інші ризоманітні питання, які ставляться в залежності від виду об'єктів дослідження та поставлених перед слідством завдань.

Для вирішення цих питань необхідне проведення комплексного дослідження вилученої продукції із застосуванням спеціальних знань у різних галузях науки і техніки.

Терміни «контрафакт» і «фальсифікат» часто використовуються як синоніми. Подібне має місце не тільки в повсякденному житті, але і в спеціальній літературі, в засобах масової інформації. Однак, з юридичної точки зору це два самостійних поняття.

Контрафакція (лат. *contrafactio*, франц. *Contrefaçon* — підробка) — це незаконне використання окремими організаціями (фірмами) відомих на ринку фірмових товарних знаків, з метою отримання доходів від виробництва і реалізації товарів, схожих з товарами відомих фірм-виробників в цілях недобросовісної конкуренції та введення в оману покупця (набувача), ведення «справи» під чужим ім'ям, незаконне використання чужого патенту при виготовленні та продажу товарів<sup>1</sup>. Термін «контрафакція» має місце в законодавстві багатьох країн, а даний вид діяльності переслідується за законом відповідної держави.

Найбільш поширеними видами контрафактної продукції є:

— продаж товарів з використанням позначень, тотожних або схожих до ступеня змішування з відомими торговими марками інших товаровиробників;

---

<sup>1</sup> *Еськова С. П., Коварда В. В.* Контрафактная и фальсифицированная продукция: понятия, сущность, отличительные особенности. *Молодой ученый*. 2016. № 20. С. 306–308. URL: <https://moluch.ru/archive/124/34275/> (дата звернення 15.07.2019).

— підробка зовнішнього вигляду промислових виробів, порушення прав на промисловий зразок;

— незаконне виробництво і використання творів літератури, науки, мистецтва, комп'ютерних програм та аудіовізуальної продукції.

— контрафактною є також продукція, виготовлена з неправомірним використанням технології, яка охороняється як винахід чи корисна модель.

Фальсифікація (від лат. falsifico — підробляю) — дії, спрямовані на обман покупця та / або споживача шляхом підробки об'єкта купівлі-продажу з корисливою метою. Тому фальсифікація, в широкому розумінні, може розглядатися як дії, спрямовані на погіршення тих чи інших споживчих властивостей товару або зменшення його кількості при збереженні найбільш характерних показників<sup>1</sup>.

Згідно з українським законодавством про захист прав споживачів: фальсифікована продукція — продукція, виготовлена з порушенням технології, неправомірним використанням знака для товарів та послуг, копіюванням форми, упаковки, зовнішнього оформлення чи неправомірним відтворенням товару іншої особи<sup>2</sup>.

Різновиди фальсифікації:

1. Асортиментна: здійснюється шляхом повної або часткової заміни товару його заміниками із збереженням кількох або однієї ознак.

Контрафакція є одним із способів асортиментної фальсифікації.

Контрафакція (від лат. contrafactio) — підробка. Контрафактна продукція є різновидом фальсифікованої продукцією на рівні торгової марки. Для контрафактної продукції використовуються два види фальсифікації: асортиментна та інформаційна, але існують і інші види контрафакції.

2. Якісна: підробка товарів за допомогою харчових чи нехарчових добавок для поліпшення органолептичних властивостей при збереженні або втраті інших споживчих якостей або заміна товару на такий же іншого сорту;

3. Кількісна: введення в оману споживача за рахунок значних відхилень параметрів товару, що перевищують гранично допустимі норми відхилень (недовага або обмір);

4. Вартісна: введення в оману споживача шляхом продажу низькоякісного товару за ціною високоякісного. Супроводжує всі інші види фальсифікації.

---

<sup>1</sup> Еськова С. П., Коварда В. В. Контрафактная и фальсифицированная продукция: понятия, сущность, отличительные особенности. Молодой ученый. 2016. № 20. С. 306–308. URL: <https://moluch.ru/archive/124/34275/> (дата звернення 15.07.2019).

<sup>2</sup> Про захист прав споживачів : Закон України від 12 травня 1991 р. № 1023-ХІІ. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1023-12> (дата звернення 15.07.2019).

5. Інформаційна: введення в оману споживача шляхом надання неточної або спотвореної інформації про товар.

Поняття «контрафакція» і «фальсифікація» мають відмінності з правової точки зору: під першим розуміється порушення інтелектуальних прав, а під другим — порушення технології виробництва<sup>1</sup>.

Експертиза по визначенню контрафактної та фальсифікованої продукції являє собою процедуру, спрямовану на виявлення ознак підробки товарів (тобто фальсифікацію) або неправомірного використання зареєстрованих товарних знаків (тобто контрафакцію). Експертиза по визначенню контрафакту і фальсифікату проводиться також з метою встановлення ознак продукції, для чого здійснюється ідентифікаційна експертиза.

Експертиза контрафакту і фальсифікату спрямована на дослідження зразків продукції і використовуваних позначень, в тому числі товарних знаків, на предмет відповідності оригіналу. В ході роботи може проводитися експертиза товарів неналежної якості, яка також спрямована на виявлення підробок серед продуктів і виробів.

Експертиза контрафакту / фальсифікату покликана вирішувати наступні завдання:

- визначення контрафакту / фальсифікату;
- підтвердження автентичності продукції;
- визначення змін у складі фальсифікованої або контрафактної продукції, її властивості та якості;
- виявлення ознак контрафакту і фальсифікату.

Для того, щоб визначити, чи є досліджуваний об'єкт фальсифікованим та / або контрафактним, необхідно вирішити діагностичне завдання, зокрема, відповісти на питання: чи відповідає (не відповідає) об'єкт обов'язковим вимогам, що пред'являються до нього. Якщо не відповідає, то в чому причина цього відхилення?

Як правило, експертизи контрафактної або фальсифікованої продукції являють собою порівняльний аналіз товарів виробника оригінальної продукції і вилучених в ході яких-небудь слідчих дій або оперативно-розшукових заходів.

Важливе значення при дослідженні фальсифікованої та контрафактної продукції мають зразки для порівняльного дослідження. До зразків порівняння відносять порівняльні зразки, стандартні і еталонні зразки, для яких свідомо відомі їх характеристики, зокрема, місце виготовлення, справжність, хімічний склад, фізико-хімічні показники та інші суттєві властивості.

Експерту для проведення дослідження необхідно мати в своєму розпорядженні легітимний зразок, з яким буде порівнюватись спірний

---

<sup>1</sup> *Панов С. Л.* Соотношение понятий «контрафактная», «фальсифицированная», «пиратская» продукция: теоретический аспект. *Право и политика.* 2008. № 2. С. 453–458.

об'єкт, і відповіді експерт може лише на питання відповідності чи невідповідності виявлених ознак досліджуваного об'єкта зразку.

Вирішення питань, щодо ідентифікації позначень, нанесених на досліджувані об'єкти, та встановлення їх тотожності або схожості до ступеню змішування зі знаком для товарів і послуг компанії виробника, входить до компетенції експертів в галузі інтелектуальної власності.

В умовах ринку товарний знак, інформаційні та інші нематеріальні властивості товарів самі стали товаром, тому матеріалізація товарного знака у вигляді нанесення цього знака на товар без дозволу розглядається як його фальсифікація.

Зміст дослідження об'єкта в цьому випадку полягає у вирішенні діагностичної задачі з метою визначення відповідності (невідповідності) досліджуваного об'єкта вимогам, що пред'являються до законних товарів, тобто товарів із зареєстрованим товарним знаком і фірмовим найменуванням.

Експертиза справжності є одним з найскладніших видів експертиз. Вона може виконуватися:

- при наявності аналога;
- при відсутності аналога.

Якщо аналог є, проводять роздільне дослідження зразка і аналога за одними і тими ж показниками і за порівняльною оцінкою роблять висновок про фальсифікацію об'єкта або його справжності. Якщо аналога немає, експерт визначає номенклатуру показників, за якою можна визначити приналежність об'єкта до тієї чи іншої групи товарів. За цими показниками визначають справжність продукції.

Об'єктами товарознавчої експертизи при встановленні оригінальності товару або його фальсифікації є товари, упаковка, маркування, товаросупровідні документи. При проведенні дослідження обов'язковою умовою є використання для порівняння зразка оригінального товару (аналога). При відсутності зразка-аналога допускається застосування науковообґрунтованих нормованих показників достовірності (аутентичності).

Однією з процедур визначення відповідності товару встановленим вимогам є ідентифікація. Результатом ідентифікації є підтвердження відповідності або встановлення невідповідності асортиментних, якісних, кількісних характеристик і товарної інформації. При виявленні невідповідності продукція відноситься до фальсифікованої.

Основними критеріями при дослідженні товару є його товарна характеристика, показники якості, технічний або технологічний стан, споживча цінність і споживча привабливість.

Основними товарними характеристиками, необхідними для ідентифікації об'єктів дослідження, є наступні дані: бренд; модель виробу; комплектність; матеріал виготовлення; країна-виробник; дата

придбання і термін експлуатації; технічна характеристика; особливості оформлення та виконання, залежно від групи товарів<sup>1</sup>.

При встановленні оригінальності товару або його фальсифікації проводиться аналіз товарної інформації, що міститься в товаросупровідних документах, до яких відносяться транспортні документи (товарно-транспортна накладна, залізнична накладна, коносамент та ін.), сертифікати та декларації відповідності, посвідчення якості та безпеки, експлуатаційні документи (паспорти, інструкції, настанови), акти відбору проб та ін.

Наступним етапом дослідження є аналіз товарної інформації, наведеної в маркуванні. Носіями її можуть бути споживча і транспортна упаковка, етикетки, бирки, ярлики, контрольні стрічки, штампи та ін. Далі проводиться перевірка відповідності товарної інформації, що міститься в маркуванні, обов'язковим вимогам діючих стандартів.

Неповна, недостовірна або спотворена інформація в маркуванні або в товаросупровідних документах найчастіше є ознакою фальсифікованих і контрафактних товарів. До найбільш часто замовчуваних або спотворюваних відомостей відносяться: країна походження, найменування та юридична адреса виробника, склад, категорії якості, дати випуску продукції з виробництва та / або закінчення терміну придатності.

Хіміко-біологічна експертиза є необхідною для визначення доброякісності продукту, відповідності його санітарно-гігієнічним показникам, державним стандартам і нормативам. Найчастіше саме цей тип експертизи застосовується при вирішенні спірних питань, що стосуються охорони здоров'я, захисту прав споживачів щодо фальсифікованої продукції.

В рамках комплексної трасолого-технологічної експертизи та техніко-криміналістичної експертизи документів проводиться визначення способу виготовлення представлених на дослідження речових доказів, виявлення порушень технології виробництва, встановлення відповідності способу і якості відтворення оригінальним зразкам, дослідження графічних зображень на етикетках, марках акцизного податку та ін.

Практично в кожній техніко-криміналістичній експертизі документів перед експертом ставляться питання про спосіб друку обкладинки (етикетки, вкладного буклету, спеціальної марки, пачки і т. д.). Питання можуть бути:

— діагностичного характеру з метою встановлення відповідності (невідповідності) вимогам правовласника (виробника) на досліджувану поліграфічну продукцію, а також безпосередньо зразку досліджуваної продукції;

---

<sup>1</sup> *Замедлина Е. А.* Товароведение и экспертиза товаров : учеб. пособ. Москва : РИОР, 2005. 156 с.

— ідентифікаційні, для встановлення тотожності конкретної друкованої форми, або двох і більше примірників готової поліграфічної продукції.

Рішення деяких експертних завдань неможливе без дослідження матеріалів упаковки. До них можна віднести папір, клей, фарбу. Дослідження паперу, фарб, клею полягає у визначенні їх групової приналежності, виду, роду матеріалів, визначенні споживчого призначення матеріалу чи виробу з нього, встановлення часу виготовлення і джерела походження матеріалу.

Одним із завдань експертизи трасологічного дослідження об'єктів є встановлення загального джерела походження виробу і ототожнення виробничого обладнання, використаного для його виготовлення.

В ході судово-трасологічних досліджень з'ясовуються питання можливості використання даного конкретного обладнання для виготовлення конкретних предметів. Наприклад, чи не цей сканер використовувався для введення зображення в комп'ютер, чи міг цей принтер використовуватися для виготовлення копій, чи не ця вилучена копіювальна техніка застосовувалася для отримання зображення упаковки, етикеток та ін.

Взагалі, експертиза контрафактної та фальсифікованої продукції є одним із засобів отримання доказів, проводиться в суворій відповідності з чинним законодавством і відомчими нормативними актами. Тактика призначення і проведення експертиз залежить від конкретної слідчої ситуації, наявних сил, засобів і методів.

Висновок за результатами комплексного дослідження передбачає не тільки вирішення питання про оригінальність продукції, але і визначення у разі фальсифікації її форми і виду. Так, товар може бути справжнім в частині інтелектуальної власності, але може бути фальсифікованим в частині споживчих властивостей або ж просто дефектним. Крім того, слід враховувати не тільки незаконне привласнення товарного знака, найменування (марки), але і підробку якісної і кількісної характеристик товару.

**Висновки.** Експертиза по дослідженню фальсифікованої та/або контрафактної продукції відноситься до найбільш складної експертизи та потребує комплексного підходу із залученням великої кількості фахівців в різних галузях знань, вимагає великого досвіду, наявності інформаційного та технічного забезпечення.

## References

- Pro zakhyst prav spozhyvachiv*: Zakon Ukrainy vid 12 travnia 1991 r. № 1023-XII.  
URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1023-12> (data zvernennia 15.07.2019) [in Ukrainian].
- Es'kova, S. P., Kovarda, V. V. (2006). *Kontrafaktnaja i fal'sificirovannaja produkcija: ponjatija, sushnost', otlichitel'nye osobennosti*. *Molodoj*

*uchenyj. № 20. S. 306–308. URL: <https://moluch.ru/archive/124/34275/> (data zvernennia 15.07.2019) [in Russian].*

Zamedlyna, E. A. (2005). *Tovarovedenye y ekspertyza tovarov: uchebnoe posobyе*. Moskva: Ryor [in Russian].

Panov, S. L. *Sootnoshenye poniatyi «kontrafaktnaia», «falsyfytsyrovannaia», «pyratskaia» produktsyia: teoreticheskyi aspekt. Pravo y polityka*. 2008. № 2. 453–458 [in Russian].

**Т. А. Занина, А. П. Копытько, А. В. Мануленко**

## **КОМПЛЕКСНОЕ ИССЛЕДОВАНИЕ ФАЛЬСИФИЦИРОВАННОЙ И КОНТРАФАКТНОЙ ПРОДУКЦИИ: ТЕОРЕТИЧЕСКИЕ И ПРАКТИЧЕСКИЕ АСПЕКТЫ**

*Экспертиза контрафактной и фальсифицированной продукции требует комплексного подхода. В данной статье рассмотрены понятие «фальсификация» и «контрафакция», приведены их классификации; обоснована необходимость в проведении комплексного исследования; приведены основные вопросы и задачи, решаемые экспертами в различных областях знаний при исследовании контрафактной и фальсифицированной продукции. Экспертиза контрафактной и фальсифицированной продукции в зависимости от того, какой именно товар подлежит анализу, требует целого комплекса экспертных исследований: товароведческая экспертиза (потребительские характеристики продукции, соответствие стандартам), экспертиза веществ и материалов (для определения, из каких материалов или веществ изготовлена продукция), документальная экспертиза (инструкции к товару, сопроводительные документы, гарантийные талоны, сертификаты и т. п.), экспертиза в сфере интеллектуальной собственности (тождество или сходство до степени смешения зарегистрированных знаков для товаров, услуг и обозначений, нанесенных на исследуемую продукцию; наличие всех существенных признаков запатентованного промышленного образца в оформлении внешней формы продукции или ее упаковки), химико-биологическая экспертиза и др.*

*В целом, экспертиза контрафактной и фальсифицированной продукции является одним из средств получения доказательств, проводится в строгом соответствии с действующим законодательством и ведомственными нормативными актами. Тактика назначения и проведения экспертиз зависит от конкретной следственной ситуации, имеющихся сил, средств и методов.*

*Заключение по результатам комплексного исследования предусматривает не только решение вопроса об оригинальности продукции, но и определение в случае фальсификации ее формы и вида. Так, товар может быть настоящим в части интеллектуальной собственности, но может быть фальсифицированным в части потребительских свойств или же просто дефектным. Кроме того, следует учитывать не только незаконное присвоение товарного знака, наименования (марки), но и подделку качественной и количественной характеристик товара.*

*Экспертиза по исследованию фальсифицированной и/или контрафактной продукции относится к наиболее сложной экспертизе и требует комплексного подхода с привлечением большого количества специалистов в различных областях знаний, требует большого опыта, наличия информационного и технического обеспечения.*

*Ключевые слова: фальсификация, контрафакция, экспертиза в сфере интеллектуальной собственности, товароведческая экспертиза, экспертиза*

веществ и материалов, трасологическая экспертиза, экспертиза документов, химико-биологическая экспертиза.

*T. Zanina, A. Kopytko, A. Manuilenko*

## **COMPLEX RESEARCH OF COUNTERFEIT AND COUNTERFEIT PRODUCTS: THEORETICAL AND PRACTICAL ASPECTS**

*Examination of counterfeit and adulterated products requires a comprehensive approach. This article discusses the concept of «fraud» and «counterfeiting», given their classification; the need to conduct comprehensive research; the main issues and challenges addressed by experts in various fields of knowledge in the study of counterfeit products. Examination of counterfeit and adulterated products, depending on which product is subject to analysis, requires a whole complex of expert studies: commodity examination (consumer characteristics of products, compliance with standards), examination of substances and materials (to determine what materials or substances the products are made of), documentary examination (product instructions, accompanying documents, warranty cards, certificates, etc), examination in the field of intellectual property (identity or similarity to the degree of confusion of registered marks for goods and services and designations applied to the studied products; presence of all essential features of the patented industrial design in the design of the external form of products or its packaging), chemical and biological examination, etc.*

*In General, the examination of counterfeit and falsified products is one of the means of obtaining evidence, carried out in strict accordance with the current legislation and departmental regulations. Tactics of appointment and carrying out examinations depends on a concrete investigative situation, available forces, means and methods.*

*The conclusion on the results of a comprehensive study provides not only the solution of the question of originality of products, but also the definition in the case of falsification of its form and type. Thus, the goods may be real in terms of intellectual property, but may be falsified in terms of consumer properties or simply defective. In addition, it is necessary to take into account not only the misappropriation of a trademark, name (brand), but also the forgery of qualitative and quantitative characteristics of the goods.*

*Examination for the study of counterfeit and / or counterfeit products is one of the most complex examination and requires a comprehensive approach involving a large number of specialists in various fields of knowledge, requires a lot of experience, availability of information and technical support.*

*Key words: falsification, counterfeiting, falsified products; counterfeit products, expertise in the field of intellectual property, merchandising expertise, expertise of substances and materials, technical expertise, technical and forensic examination of documents a comprehensive study*

Надійшла до редколегії 12.08.2019.